

CASE STUDY

Tareqin ja Zaimin tarina:

Oppimisen ja tiedotus-,

neuvonta- ja ohjauspalveluiden

joustava toimintakehys

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiseen ei tarkoita sitä, että sisältö, joka kuvastaa pelkästään tekijöiden näkemyksiä, saa kannatusta, eikä komissiota voida saattaa vastuuseen niiden sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

**GOOD
GUIDANCE**
Stories 2.0

SISÄLLYSLUETTELO

Pätevyys	2
Tiivistelmä/Johdanto/Taustaa	2
Avainsanat	3
Päähenkilöt	3
Tapaustutkimus	4
Kysymyksiä, kommentteja ja keskustelun aiheita	9

Pätevyys

Urakehitysstrategioiden suunnittelu ja toteutus.

Tavoitteena on oppia ymmärtämään kohderyhmän tarpeet, määrittämään urakehitystoimien tavoitteet ja toteutustavat, sopimaan toteutukseen liittyvistä rooleista ja vastuista, tarjoamaan koulutusta ja kehittymismahdollisuuksia toteutukseen osallistuville henkilöille, tarjoamaan ja mukauttamaan koulutusmateriaaleja, arvioimaan ja muokkaamaan toimintaa sekä tukemaan laadunvarmistusstrategian toteutusta.

Tiivistelmä/Johdanto/Taustaa

Tiivistelmä

Tapauskertomuksessa perehdytään Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefopin kehittämän osaamiskehityksen urakehityksen suunnittelu- ja toteutusstrategioita käsittelevään osa-alueeseen. Tavoitteena on kannustaa pohtimaan, miten strategioita voidaan soveltaa tilanteissa, joissa oppimisen ja tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden (Information, Advice and Guidance, IAG) toimintakehykset ovat joustavia mutta ohjaaja ja asiakas kohtaavat useita epävarmuustekijöitä.

Tapauksessa keskitytään pakolaisten ammatilliseen integroitumiseen. On erittäin tärkeää, että tämä asiakasryhmä saa alusta lähtien ohjausta maan koulutus- ja työmarkkinajärjestelmästä ja että urasuunnittelustrategioiden kehitys toteutetaan huolellisesti. Lisäksi pakolaisilla on usein erityinen tarve löytää pikaisesti töitä ja ansaita rahaa heti maahan saavuttuaan. Samaan aikaan pakolaiset kuitenkin usein kohtaavat lukuisia byrokraattisia ja muita esteitä, jotka estävät heitä löytämästä kiinnostuksenkohteitaan vastaavan työpaikan. Siksi pakolaisten osalta on usein tarpeen kehittää samanaikaisesti sekä lyhyen että pitkän aikavälin urakehitysstrategioita.

Johdanto

Zaim toimii pakolaisten työvalmentajana. Hän auttaa pakolaisia ammatinvalinnassa, ulkomaisten tutkintojen tunnustamisessa, työpaikan löytämisessä sekä hakuprosesseissa. Yksi hänen asiakkaistaan on 26-vuotias irakilaispakolainen Tareq, joka saapui Berliiniin perheineen joulukuussa 2015. Zaim ja Tareq tapasivat ensimmäisen kerran helmikuussa 2017 ja tekivät yhteistyötä lähes kahden vuoden ajan, kunnes Tareq löysi sopivan koulutuksen ja lopulta myös työpaikan.

Taustaa

Vuosina 2015 ja 2016 Berliiniin saapui yhteensä noin 70 000 pakolaista.¹ Turvapaikkahakemusten äkillisen kasvun seurauksena Berliinin kaupunki loi lukuisia uusia tukirakenteita selvittääkseen palvelutarpeen lisääntymisestä. Samaan aikaan viranomaiset ja sosiaalipalvelut kuitenkin tukkeutuivat uusien palvelupyyntöjen valtavasta määrästä, minkä vuoksi monet julkisen sektorin prosessit etenivät hyvin hitaasti. Tällaisia prosesseja olivat esimerkiksi turvapaikkahakemusten käsittely ja arviointi, työlupien myöntäminen, kielikurssipaikkojen jakaminen ja sosiaalietuuksien myöntäminen. Kaupungin kannalta oli tärkeää tukea ensisijaisesti sellaisten pakolaisten integroitumista työmarkkinoille, joiden turvapaikkahakemus todennäköisesti hyväksytään ja jotka jäävät asumaan Berliiniin. Yksi ratkaisu haastavaan tilanteeseen oli pakolaisille suunnattu työvalmennusohjelma.

¹ <https://www.berlin.de/laf/ankommen/aktuelle-ankunftszahlen/artikel.625503.php>

TYÖVALMENNUSOHJELMA

Pakolaisten työvalmennusohjelman kehittämisestä vastasi Berliinin osavaltion hallituksen integraatio-, työllisyys- ja sosiaalipalvelut. Ohjelman päätavoitteena on tukea pakolaisia ammatinvalinnassa sekä auttaa pakolaisia hankkimaan tarvittava pätevyys, joka tukee heidän integroitumistaan Saksan työmarkkinoille. Ohjauspalveluiden tarjoajat voivat hakea pakolaisten työvalmennusohjelmasta rahoitusta työvalmentajien palkkoihin. Tällä hetkellä Berliinissä toimii yhteensä 8 palveluntarjoajaa ja 27 työvalmentajaa.² Kullakin työvalmentajalla on noin 40 asiakasta. Asiakassuhde kestää yleensä noin 6 kuukautta, ja tapaamisia on vähintään kerran kuukaudessa. Asiakassuhdetta voidaan kuitenkin tarvittaessa jatkaa. Työvalmennusohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksutonta.

IAG-palveluiden tarjoaja: Pegasus GmbH

Zaim toimii työvalmentajana Pegasus GmbH:lla. Pegasus on sosiaalinen yritys, jolla on pitkä kokemus heikommassa asemassa olevien ryhmien ammatillisen ja sosiaalisen (uudelleen)integroitumisen tukemisesta. Pegasus on saanut rahoitusta pakolaisten työvalmennusohjelmasta vuodesta 2017 lähtien. Nykyinen pakolaisia palveleva tiimi koostuu viidestä työvalmentajasta (sekä naisista että miehistä), joiden ammatillinen sekä maahanmuuttajatausta vaihtelee. Useimmat valmentajista puhuvat äidinkielenään jotakin pakolaisten käyttämää kieltä. Työvalmennusta on saatavana saksan, englannin, arabian, farsin ja ranskan kielillä.

Toiminnan painopisteinä on tukea asiakasta harjoittelu- ja työpaikkojen etsinnässä, urapolkujen suunnittelussa ja tunnistamisessa sekä hakuasiakirjojen laadinnassa ja tarvittaessa myös tarjota jatkokoulutusmahdollisuuksia. Työvalmentajat voivat myös osallistua asiakastapaamisiin laitoksissa ja virastoissa, ottaa yhteyttä alueen yrityksiin sekä tavata potentiaalisia työnantajia.

Pakolaisten työvalmennusohjelma pyrkii aktiivisesti tavoittamaan ohjelman kohderyhmän. Uusien osallistujien (eli asiakkaiden) rekrytointi tapahtuu usein pakolaiskesköksissä, rekrytointimessuilla tai pakolaisten kanssa työskentelevien sosiaalityöntekijöiden kautta.

Avainsanat

- pakolaisten työvalmennus
- tiedotus, neuvonta ja uraohjaus
- joustava oppiminen
- urakehitys

Päähenkilöt

Zaim, työvalmentaja

Zaim on toiminut työvalmentajana helmikuusta 2017 lähtien. Hänellä on Kairossa suoritettu tietojenkäsittelytieteen tutkinto sekä MBA-tutkinto Leipzigin yliopistosta. MBA-tutkinnon jälkeen Zaimilla oli vaikeuksia löytää työ, josta hän olisi innostunut. Siksi hän päätyi tekemään pätkätoita sekä vapaaehtoistyötä pakolaisten parissa, kunnes hän vuonna 2016 törmäsi työvalmentajan paikkaan koskevaan verkkoilmoitukseen. Zaim haki paikkaa ja tuli hyväksytyksi. Paikan saatuaan Zaim on jatkuvasti kehittänyt ammatillista osaamistaan

² Tilanne marraskuussa 2019.

ja valmennustekniikoitaan työvalmennusohjelman järjestämissä koulutuksissa sekä myös itsenäisesti opiskelemalla.

Zaim todella nauttii työstään, sillä hän kokee sen merkitykselliseksi. Hän pystyy myös samaistumaan asiakkaisiinsa omien kokemustensa kautta. Koska Zaimkin on tullut Saksaan ulkomailta, hänenkin on täytynyt opetella ymmärtämään Berliinin työmarkkinoiden vaatimuksia ja selviytymään kommunikointiesteistä. Kokemustensa ja arabian kielen (jota useimmat hänen asiakkaistaan puhuvat) taitonsa ansiosta Zaim ymmärtää hyvin asiakkaidensa tarpeet ja pystyy tarjoamaan heille räätälöityä uraohjausta.

Tareq, työnhakija

Tareq on 26-vuotias irakilaismies. Hän kuuluu jesideihin, Irakin alueella erittäin sorrettiin vähemmistöön. Tareq on käynyt koulua 11 vuoden ajan muttei ole suorittanut toisen asteen tutkintoa. Siksi useimmat hänen työpaikoistaan Irakissa ovat olleet vähäistä ammattitaitoa edellyttäviä avustavia tehtäviä, eikä Tareqilla ole aiemmin ollut mitään selkeää työtä. Tareq saapui Saksaan joulukuussa 2015 yhdessä raskaana olevan vaimonsa ja tämän 13- ja 15-vuotiaiden veljien kanssa. He matkustivat noin 45 muun henkilön kanssa kumiveneellä Välimeren halki Turkista Kreikkaan ja päätyivät lopulta Saksaan.

Tapaustutkimus

Vuonna 2017 pakolaisten työvalmennusohjelma oli juuri käynnistynyt. Valmentajilla oli usein tapana vierailta pakolaiskeskuksissa esittelemässä ohjelmaa ja kertomassa mahdollisuudesta saada tukea ammatinvalinnassa ja työpaikan löytämisessä Saksasta.

Zaim tapasi Tareqin pakolaiskeskuksessa, jossa tämä asui yhdessä vaimonsa, heidän yksivuotiaan lapsensa ja vaimon veljien kanssa, jotka myös kuuluivat Tareqin huollettaviin. Tareq osallistui työvalmennusohjelmaa koskevaan ryhmätilaisuuteen ja kiinnostui ohjelmasta heti. Hän oli innokas löytämään työpaikan ja sopi tapaamisen Zaimin kanssa. Ensimmäisessä tapaamisessa Tareq kertoi Zaimille nykytilanteestaan ja ongelmistaan työhaussa.

Zaim: "Huomenta Tareq. Mukava nähdä taas. Mahtavaa, että päätit osallistua työvalmennusohjelmaan."

Tareq: "Huomenta Zaim. Kiitos tästä mahdollisuudesta. Tarvitsisin työpaikan pikaisesti, joten toivottavasti pystyt auttamaan. Olen vasta saapunut Saksaan enkä ole varma, miten voisin löytää työpaikan."

Zaim: "Ymmärrän hyvin. Olen itsekin asunut täällä vasta muutaman vuoden, joten tiedän, miten vaikeaa työn löytäminen voi olla."

Tareq: "Minulla on perhe elätettävänä, ja tarvitsen työpaikan, jotta voin jäädä maahan."

Zaim: "Milloin hait turvapaikkaa ja mikä on nykyinen oikeudellinen asemasi?"

Tareq: "Tein hakemuksen heti saavuttuani noin 15 kuukautta sitten, mutta odotan yhä vastausta. Olen melko optimistinen, että päätös on myönteinen maani tilanteen takia, mutta päätöksen saaminen saattaa kestää kauan."

Zaim: "No tämä on kuitenkin hyvä alku. Puhutko saksaa tai oletko parhaillaan saksan kielen kurssilla? Työpaikan saaminen edellyttää vähintään B1-tason saksan taitoa."

Tareq: "Olen opiskellut saksaa nyt vuoden verran ja täytän A2-tason vaatimukset. Käyn saksan tunneilla päivittäin, mutta kieli on vaikea; en koe juurikaan edistyväni. Lisäksi hoidan paljon tyttärentäni ja käytän aikaa

hoitopaikan ja asunnon etsimiseen. Haasteita riittää. Miten voisın parantaa tilannettani?”

Zaim: ”On erittäin tärkeää, että jatkat saksan kielen opiskelua ja osallistut tunneille. Tiedän, että se on vaikeaa, etenkin kun sinulla on muutakin pohdittavaa, mutta se on kuitenkin ensimmäinen askel työpaikan löytämisessä. Asioita on suunniteltava pitkällä aikavälillä. Suosittelen, että jatkat kurssia, jotta voit osallistua viralliseen kielikokeeseen. Voit pyrkiä kehittämään saksan taitoasi myös muilla tavoilla, kuten jollakin maksuttomasti ladattavissa olevalla kielisovelluksella. Voit aluksi harjoitella vaikkapa 10–15 minuuttia päivässä. Lisäksi suosittelen, että osallistut jonkin saksalaisen järjestön vapaaehtoistoimintaan. [Zaim ojentaa Tareqille paperinipun.] Tässä on muutamia järjestöjä, joihin voit ottaa yhteyttä. Olen myös itse osallistunut niiden toimintaan. Jos tarvitset apua, voit myös laittaa minulle sähköpostia. Järjestötyö tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden harjoitella saksan kieltä aidoissa tilanteissa sekä myös oppia lisää saksalaisesta kulttuurista. On tärkeää, että pyrit integroitumaan yhteiskuntaan mahdollisimman hyvin, jotta voit jatkaa työskentelyä Saksassa turvapaikan myöntämisen jälkeen. Pyri käyttämään kieltä ja kuuntelemaan keskusteluja arkipäivän tilanteissa, kuten supermarketissa tai bussissa. Seuraavalla kerralla keskustellaan uravaihtoehtoistasi. Kertoisitko hieman aiemmista töistäsi ja siitä, millaisista töistä olet kiinnostunut?”

Tareq: ”Olen kuullutkin yhdestä hyvästä sovelluksesta. Jotkut keskuksen asukkaista käyttävät sitä. Lupaam kokeilla sovellusta. En ole vielä varma, millaisia töitä haluaisin tehdä. Työskentelin Irakissa esimerkiksi rakennusalalla ja kuljettajana, mutta minulla ei ollut varsinaista uraa enkä enää haluaisi tehdä vastaavia töitä. Mutten myöskään ole varma, mitä haluaisin tehdä pidemmän päälle. Kiitos listasta, perehdyn tähän tarkemmin kotona. Entä asunto ja hoitopaikka? Voitko auttaa myös niiden etsinnässä?”

Zaim: ”Varmistan esimieheltäni, mutta epäilen, ettemme pysty auttamaan tällaisissa asioissa. Keskustellaan ensi kerralla eri työllistymisvaihtoehtoista ja selvitetään, millaisista töistä voisit olla kiinnostunut.”

Tareq lähti tapaamisesta muutamaa minuuttia myöhemmin. Vaikka hänen tilanteensa oli kokonaisuudessaan haastava, hän oli optimistinen ja erittäin motivoitunut parantamaan saksan taitoaan ja löytämään töitä Berliinistä. Lisäksi hän oli avoin tutustumaan eri urapolkuihin ja odotti innokkaasti työllistymistä.

Zaim oli tapaamiseen tyytyväinen. Ensimmäinen tapaaminen asiakkaan kanssa on Zaimille aina hyvin tärkeä. Hänen kokemuksensa mukaan työnhakijat ovat avoimempia kertomaan itsestään ja keskustelemaan asioista, kun suhteen perusta on kunnossa. Lisäksi hyvä asiakassuhde auttaa Zaimia paremmin selvittämään asiakkaan kiinnostuksenkohteet ja oppimistaidot.

Vaikka Zaim oli tyytyväinen ensimmäiseen tapaamiseen, hän ei kuitenkaan ollut varma, miten hän voisi auttaa Tareqia priorisoimaan tarpeensa. Siksi hän päätti konsultoida esimiestään Tareqin tilanteesta. Zaim kertoi esimiehelleen, miten oikeudelliset ja rakenteelliset esteet uhkasivat Tareqin hyvää motivaatiota. Hän selitti, että ensimmäisen tapaamisen tavoitteena oli ollut keskittyä Tareqin odotuksiin ja pyrkiä mukauttamaan ne tarjolla oleviin mahdollisuuksiin. Zaim piti tärkeänä saada Tareq näkemään edistymisensä etenkin saksan kielen ja kulttuurin opiskelussa, mutta lisäksi hän halusi auttaa Tareqia löytämään asunnon sekä hoitopaikan tyttärelleen. Zaimin esimies suhtautui Tareqin tapaukseen avoimesti. Hän vakuutti, että Zaimin ohjaus oli menossa oikeaan suuntaan, sekä korosti, että ohjauksessa tulee noudattaa Pegasuksen kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon sekä itse henkilö että tämän ympäristö. Tareqin tapauksessa tämä tarkoitti myös hänen asumis- ja perhetilannettaan, kielitaitoaan, kulttuurisia piirteitään sekä aiempaa osaamistaan. Lisäksi esimies neuvoi Zaimia kertomaan Tareqille verkkosivustoista, joiden kautta tämä voisi etsiä asuntoa ja hoitopaikkaa sekä ottaa yhteyttä Pegasuksen psykososiaalista tukea tarjoaviin kumppanijärjestöihin. Esimies kuitenkin myös painotti, että Zaimin tulisi ensisijaisesti keskittyä löytämään Tareqille työ- tai opiskelupaikka, jotta tällä olisi pitkällä aikavälillä paremmat mahdollisuudet jäädä asumaan Saksaan. Lisäksi se auttaisi ratkaisemaan myös Tareqin muut ongelmat, kuten löytämään asunnon ja tyttärelle hoitopaikan.

Konsultoituaan esimiestään Zaim oli varmempi siitä, miten hän voisi priorisoida Tareqin tarpeet ja neuvoa

häntä uravalinnassa. Tareq ja Zaim tapasivat seuraavan kerran kuukauden kuluttua, jolloin he keskustelivat Tareqin pitkän aikavälin suunnitelmista. Yleisen keskustelun lisäksi Zaim hyödynsi tapaamisessa osaamiskortteja, joiden tarkoituksena oli selvittää tarkemmin Tareqin kiinnostuksenkohteet ja taidot. Korteissa käsitellään muun muassa erilaisia sosiaalisia, henkilökohtaisia ja teknisiä taitoja ja kiinnostuksenkohteita. Niissä otetaan huomioon erityisesti pakolaiset, joilla usein ei ole aiempaa koulutusta. Kortit on kirjoitettu arabiaksi, ja niitä voidaan käyttää joustavasti työnhakijan tarpeiden mukaan. Zaim koki, että kortit tarjosivat toimivan työkalun selvittää Tareqin osaamista, etenkin koska tällä ei ollut mitään virallista koulutusta. Zaim oli avoin kokeilemaan menetelmää. Hän piti erityisesti sen käytännöllisestä ja visuaalisesta lähestymistavasta.

Tareqin harrastusten ja kiinnostuksenkohteiden perusteella oli selvää, että hän haluaisi työskennellä ihmisten parissa. Tareq kertoi Zaimille, että hän haluaisi työskennellä alalla, jolla hän voisi tukea ja auttaa muita ihmisiä. Tapaamisen lopuksi Zaim laati listan ammateista, joiden hän katsoi soveltuvan Tareqille. Zaim neuvoi Tareqia etsimään töitä vanhus- ja sosiaalihuollon alalta, koska alalla oli paljon työpaikkoja mutta myös koska ala vastasi Tareqin kiinnostuksenkohteita. Zaim kertoi, että Tareqin on ensin kuitenkin haettava vanhustenhoitajan koulutukseen, ennen kuin hän voi työskennellä alalla. Tareq suhtautui positiivisesti ajatukseen kouluttautua alalle ja työskennellä vanhusten parissa. Ohjaus myös vahvisti Tareqin uskoa omiin uramahdollisuuksiinsa ja taitoihinsa.

Seuraavien kuukausien aikana Zaimilla ja Tareqilla oli säännöllisiä tapaamisia, joissa he laativat hakemuksia ja etsivät sopivia koulutuksia.

Muutaman kuukauden kuluttua ohjauksen alkamisesta Tareq sai kielteisen turvapaikkapäätöksen, mikä järkytti ja lannisti Tareqia. Tareq valitti päätöksestä mutta koki silti suurta epävarmuutta tulevaisuudestaan ja mahdollisuudestaan jäädä Saksaan. Tämän seurauksena Tareq myös kadotti motivaationsa ja energiansa työskennellä ammatilliseen kehittymisensä eteen.

Zaim: "Huomenta Tareq. Miten voit?"

Tareq: "Ihan ok." (Zaim huomaa, että Tareqin äänensävy poikkeaa aiemmista tapaamisista.)

Zaim: "Onko kaikki hyvin?"

Tareq: "No totta puhuen ei."

Zaim: "Haluaisitko kertoa siitä? Puhuminen asiasta saattaisi auttaa."

Tareq: "Maahanmuuttovirasto hylkäsi hakemukseni jäädä Saksaan. En tiedä, mitä voisin tehdä. Minulla on perhe elätettävänä, enkä halua palata kotimaahani. Mitä luulet, pitäisikö minun jatkaa työpaikan etsintää?"

Zaim: "Ilman muuta. Työpaikka on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka otetaan huomioon turvapaikkapäätöksissä."

Tareq: "Pitääkö minun löytää korkeapalkkainen työpaikka, jotta voin jäädä Saksaan?"

Zaim: "Ei pidä. Aluksi riittää, että löydät edes jonkin työpaikan. Sen avulla voit osoittaa, että olet halukas työskentelemään ja integroitumaan saksalaiseen yhteiskuntaan. Toki ihannetapaus olisi, että löytäisit pitkäkestoisen työpaikan, mutta suosittelen sinua tässä vaiheessa ottamaan vastaan minkä tahansa työn. Toistaiseksi voimme kuitenkin jatkaa keskittymistä uraasi hoitoalalla aiempien suunnitelmien mukaisesti. Teetkö edelleen vapaaehtoistyötä ja hakemuksia?"

Tareq: "Kyllä."

Zaim: *"Loistavaa. Entä puhutko töissä saksaa vai englantia?"*

Tareq: *"Useimmiten saksaa. Vaihdan englantiin vasta, jos en osaa ilmaista asiaani saksaksi."*

Zaim: *"Kuulostaa hyvältä. Kielitaito helpottaa myös työnhakua ja hakemusten kirjoittamista. Neuvoisin sinua pyytämään esimiestäsi laatimaan suosittelukirjeen, jossa kerrotaan, että olet tehnyt vapaaehtoistöitä jo yli kahden vuoden ajan. Voit liittää kirjeen hakemuksiin. Ja seuraavan kerran, kun käyt maahanmuuttovirastossa, näytä kirje myös viranomaisille."*

Tareq: *"Luuletko, että se saisi heidät muuttamaan päätöksensä?"*

Zaim: *"En voi tietenkään taata sitä, mutta ainakin se saattaisi antaa meille lisää aikaa kehittää saksan taitoasi."*

Tareq: *"Toivotaan niin."*

Zaim: *"Käytätkö edelleen kielisovellusta, jota suosittelin sinulle?"*

Tareq: *"Kyllä."*

Zaim: *"Joka päivä?"*

Tareq: *"No en aivan joka päivä, mutta kahdesta kolmeen kertaan viikossa."*

Zaim: *"Kokeile käyttää sovellusta päivittäin, mutta älä kuitenkaan vaadi itseltäsi liikaa. Hyvä tavoite on esimerkiksi 10–15 minuuttia per päivä. Ja muista – kuten oma saksan opettajani aina sanoi – kielen oppii parhaiten kommunikoimalla. Sovellukset voivat auttaa oppimaan uusia sanoja, mutta niiden avulla ei voi oppia koko kieltä. Mitä enemmän kommunikoit paikallisten kanssa, sitä nopeammin opit kielen."*

Tareq: *"Miten kauan minun on opeteltava saksaa, jotta voin saada työpaikan täältä?"*

Zaim: *"Se riippuu tietenkin sinusta itsestäsi, mutta jos harjoittelet ja pyrit käyttämään saksaa päivittäin, edistyt nopeasti suurin harppauksin. Seuraavalla kerralla harjoitellaan työhaastattelua, jossa haetaan hoitajaa vanhainkotiin. Ja tämä tapahtuu saksaksi. Sopiiko?"*

Tareq: *"Sopii." (Tareq näyttää peukkuja.)*

Zaim: *"Tämä tarkoittaa, että kotitehtävänäsi on harjoitella sanastoa, jonka annan sinulle tämän tapaamisen lopuksi, sekä opetella ääntämään esimerkkilauseet oikein."*

Tareq: *"Selvä homma."*

Zaim ja Tareq sopivat loppuun harjoituksen ajankohdasta.

Pari kuukautta myöhemmin Tareqin turvapaikkahakemus hyväksyttiin, mikä tarkoitti, että Tareq sai virallisesti luvan aloittaa työskentely Saksassa tai hakeutua ammatilliseen koulutukseen.

Tareqin turvapaikka-aseman vahvistamisen jälkeen ohjauksen painopiste siirtyi Tareqin pitkän aikavälin suunnitelmiin vanhustenhuollon alalla. Zaim ja Tareq sopivat yhdessä, montako työhakemusta Tareqin on tehtävä kuukaudessa. Lisäksi se harjoittelivat työhaastattelutilanteita ja keskustelivat Tareqin saamista palautteista. Zaim kannusti Tareqia menemään kaikkiin tarjottuihin työhaastatteluihin. Tämä auttaisi Tareqia harjoittelemaan saksan kieltä ja esiintymistään, tottumaan haastattelutilanteisiin ja kysymyksiin sekä oppimaan kokemuksistaan ja saamastaan palautteesta. Zaim myös osallistui yhteen Tareqin haastatteluun. Aluksi Tareq otti vastaan kaikki tarjotut palkalliset työt. Hän toimi muun muassa pakettilähteenä muttei pitänyt työstä.

Samalla hän myös jatkoi vapaaehtoistyötään Berliner Tafel -järjestössä³.

Eräänä päivänä Tareq keskusteli toisen vapaaehtoisen kanssa urasuunnitelmistaan. Tämä suositteli Tareqia hakemaan kuusi kuukautta kestävään ensihoitajakoulutukseen. Tareq keskusteli uravaihdoksesta Zaimin kanssa, joka myös kannusti häntä hakeutumaan alalle. Yhdessä he löysivät sopivan ensihoitajakurssin, ja Tareq lähetti hakemuksen koulutukseen. Hänen hakemuksensa hyväksyttiin.

Vaikka Tareq oli opetellut saksaa usean eri menetelmän avulla ja oli tottunut puhumaan kieltä erilaisten ihmisten kanssa, kurssin nopea etenemistähti ja tiivis sisältö tekivät siitä haastavan. Tareqin täytyi opetella uutta erikoisalan sanastoa esimerkiksi anatomiasta, ja hän pelkäsi reuttavansa loppukokeen. Vaikka työvalmennukseen liittyvä ohjaus päättyi, kun Tareqin koulutus alkoi, Zaim jatkoi kuitenkin yhteydenpitoa Tareqin kanssa. Hän halusi kuulla, miten kurssi eteni, ja varmistaa, että kaikki oli hyvin. Kun Tareq kertoi Zaimille vaikeuksistaan ja pelostaan, että hän reuttaa kurssin, Zaim muistutti Tareqia tämän edistymisestä ja siitä, millaisen urakan Tareq oli jo tehnyt. Zaimin sanat motivoivat ja kannustivat Tareqia tekemään loppukokeen.

Tareq lopulta läpäisi kurssin hyväksytysti. Nykyisin Tareq työskentelee sairaankuljetusalalla. Työpaikan ansiosta hän pystyy elättämään perheensä.

Tareqin tilanne Saksassa oli aluksi haastava, ja hänen oli ylitettävä lukuisia esteitä, ennen kuin hän pystyi täysin integroitumaan Saksan työmarkkinoille. Zaimin kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa otetaan huomioon sekä henkilö että tämän ympäristö ja kulttuuri, sekä joustavat saksan kielen opiskelumenetelmät auttoivat Tareqia asettamaan tarpeensa tärkeysjärjestykseen. Ottaen huomioon kulloisetkin olosuhteet Tareq ja Zaim laativat sekä lyhyen että pitkän aikavälin urakehitysstrategiat, jotka lopulta johtivat kestäväan ja innostavaan urapolkuun.

---

³ Järjestö ylläpitää paikkoja, joista pienituloiset henkilöt ja perheet voivat hakea supermarketien ja muiden kauppojen lahjoittamaa ylijäämäruokaa ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan.

Kysymyksiä, kommentteja ja keskustelun aiheita

- Millaisia urakehitystä koskevia strategioita ja vaiheita tunnistat työvalmennuksesta?
- Mitkä olivat kriittisiä hetkiä Tareqia koskevassa työvalmennusprosessissa? Onnistuiko Zaim tukemaan Tareqia tarvittavalla tavalla?
- Miten joustavuus ilmeni Zaimin ja Tareqin välisessä työvalmennusprosessissa?
- Jos Tareq olisi sinun asiakkaasi, olisitko toiminut samoin kuin Zaim? Mitä olisit tehnyt toisin?
- Onko alueellasi vastaavia pakolaisille suunnattuja IAG-tukirakenteita? Onko niissä vastaavia piirteitä kuin esitellyssä työvalmennusohjelmassa? Onko alueesi rakenteissa tai työvalmennusohjelmassa puutteita?
- Miten kuvailisit Zaimin esimiehen suhtautumista Tareqin tapaukseen?
- Oliko esimiehen konsultoinnista mielestäsi apua Tareqia koskevassa ohjausprosessissa? Perustele vastauksesi.
- Pitäisikö esimiehen mielestäsi osallistua ohjausprosessiin vai pysytellä siitä etäällä? Perustele vastauksesi.

YHTEYSTIEDOT

Tampereen kaupungin työllisyys- ja kasvupalvelut

www.tampere.fi/tyollisyyspalvelut

YHTEYSTIEDOT

Anu Turunen-Kaukovirta, Project Planner Guide 2.0

Sumeliuksenkatu 11

33100 Tampere, Suomi

t: +358 40 1631245

e: anu.turunen-kaukovirta@tampere.fi

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiseen ei tarkoita sitä, että sisältö, joka kuvastaa pelkästään tekijöiden näkemyksiä, saa kannatusta, eikä komissiota voida saattaa vastuuseen niiden sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

RINOVA
innovate, create & regenerate

CITY OF TAMPERE
EMPLOYMENT AND GROWTH SERVICES

 MetropolisNet
European network of local development
partnerships in metropolitan areas

 Euro
circle

 europe
direct
Provence

 BJC
BALLYMUN
JOB CENTRE
Building a Brighter Future With Work

 CIOFS-FP
Centro Italiano Opere Femminili Salesiana
Formazione Professionale